

Prop. 139 L

(2011–2012)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Lov om registrering av regjeringsmedlemmers verv og økonomiske interesser

Tilråding fra Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet 22. juni 2012, godkjent i statsråd samme dag. (Regjeringen Stoltenberg II)

1 Proposisjonens hovedinnhold

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet foreslår i denne proposisjonen lovhjemmel for at Kongen i statsråd kan gjøre den frivillige registreringsordningen for regjeringsmedlemmers verv og økonomiske interesser obligatorisk. Det foreslås at ordningen videreføres i samme register som for stortingsrepresentantene.

2 Innledning

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet legger med dette frem forslag til lov om registrering av regjeringsmedlemmenes verv og økonomiske interesser.

Frem til oktober 2009 har Stortinget hatt en ordning med frivillig registrering av stortingsrepresentantenes verv og økonomiske interesser. Også regjeringsmedlemmene har etter regelverket hatt mulighet for slik frivillig registrering. Ordningen har vært benyttet både av tidligere og nåværende regjeringsmedlemmer. Administrativt har ordningen hørt under Stortinget.

Med virkning fra 1. oktober 2009 har Stortinget etablert et obligatorisk register for stortingsrepresentantene med hjemmel i Stortingets forretningsorden. Registrering av opplysninger om regjeringens medlemmer krever en særskilt

hjemmel, og registrering av opplysninger om medlemmer av regjeringen har derfor inntil videre vært basert på individuelt samtykke fra hvert enkelt regjeringsmedlem. Formålet med departementets lovforslag er å legge til rette for å kunne pålegge regjeringsmedlemmene å registrere sine verv og økonomiske interesser i Stortingets register på lik linje med stortingsrepresentantene. Det foreslås at ordningen hjemles i særskilt lov.

Lovforslaget tar sikte på å videreføre en etablert registreringsordning og gjelder en meget begrenset krets av personer. Departementet har ikke sett behov for alminnelig høring, jf. utredningsinstruksen punkt 5.4 bokstav c. Saken ble forelagt Datatilsynet i desember 2011.

3 Bakgrunn for lovforslaget

Stortinget etablerte i 1991 en frivillig ordning for registrering av stortingsrepresentantenes og regjeringsmedlemmenes verv og økonomiske interesser. Formålet med registeret var å skape større åpenhet om representantenes og regjeringsmedlemmenes økonomiske tilknytning til, eller verv i, organisasjoner, selskaper, institusjoner mv., slik at offentligheten kan få kunnskap om hvilke interessekonflikter som eventuelt kan oppstå. Registeret ble ført manuelt og gjort tilgjenge-

lig for offentligheten ved henvendelse til Stortinget.

Etter innstilling fra Stortingets presidentskap (Innst. S. nr. 72 (2008-2009)) vedtok Stortinget 18. desember 2008 å endre Stortingets forretningsorden slik at stortingsrepresentantene fikk en plikt til å registrere verv og økonomiske interesser. Begrunnelsen for å gjøre ordningen obligatorisk var at nasjonalforsamlingens autoritet og integritet var best tjent med å fjerne ethvert grunnlag for mistanke om at representantene handler ut fra skjulte motiver. Endringen ble gitt virkning fra 1. oktober 2009. Registreringen skal skje på den måte og på de vilkår som fremgår av Reglement om register for stortingsrepresentantenes verv og økonomiske interesser, vedtatt 18. desember 2008. Reglementet angir formålet med behandlingen, hvilke opplysninger som skal registreres, allmennhetens rett til innsyn i registeret og regler for sletting av opplysningene. Registreringsplikten gjelder også for vararepresentanter som møter fast for en innvalgt representant. Lignende ordninger er gjennomført i flere av Europarådets medlemsland.

Da Stortinget innførte en obligatorisk registreringsordning, måtte ordningen for regjeringsmedlemmene vurderes på nytt. I Innst. S. nr. 72 (2008-2009) uttalte Stortingets presidentskap:

“Presidentskapet viser til at også regjeringens medlemmer i dag kan delta i Stortingets Registerordning. Et felles register er hensiktsmessig. Når ordningen nå gjøres obligatorisk for representantene og hjemles i FO, forutsettes det at regjeringen vurderer hvordan registreringsordningen for statsrådene bør være. Det vil ikke være naturlig om regjeringens medlemmer fortsatt inngår i registeret dersom den frivillige registreringen opprettholdes for disse.”

Regjeringen ønsket å videreføre en registreringsordning for regjeringens medlemmer i form av et felles register for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer. Våren 2009 ba derfor Statsministerens kontor Datatilsynet om å vurdere om en plikt for regjeringsmedlemmene til å registrere verv og økonomiske interesser i et elektronisk, offentlig tilgjengelig register vil være i tråd med vilkårene for behandling av personopplysninger, og om dette vil være underlagt melde- og konsesjonsplikt.

Datatilsynet stilte spørsmål ved det rettslige grunnlaget for ordningen og viste til at et register over regjeringsmedlemmenes verv og økono-

miske interesser vil kunne inneholde sensitive personopplysninger etter personopplysningsloven § 2 nr. 8. Behandling av sensitive personopplysninger krever et gyldig behandlingsgrunnlag etter personopplysningsloven § 9. Datatilsynet uttalte også at registeret av personvern hensyn for fremtiden bør baseres på et samtykke fra regjeringens medlemmer.

På denne bakgrunnen ble det lagt opp til en midlertidig ordning, basert på samtykke fra de berørte regjeringsmedlemmer. Statsministerens kontor opplyste i brev 17. desember 2009 til Datatilsynet at en tok sikte på å sende på høring et utkast til endring i lovgivningen for å sikre hjemmel for en obligatorisk registreringsordning. Datatilsynet ga i januar 2010 en midlertidig konsesjon til å registrere opplysninger om regjeringsmedlemmers verv og økonomiske interesser. Konsesjonen gjelder inntil det foreligger en lov hjemmel for registreringen og senest til 1. januar 2013.

Europarådet v/GRECO (Group of States against Corruption) startet opp sin fjerde evalueringsrunde; ”Corruption Prevention in respect of members of Parliament, judges and prosecutors” 1.1.2012. Førstnevnte tema, anti-korrupsjonstiltak overfor parlamentarikere, kan ha relevans for lovsaken om registrering av regjeringsmedlemmers verv og økonomiske interesser. Etter planen vil Norge bli evaluert i første halvdel av 2013 som nr. 13 av i alt 49 medlemsland. Eventuelle rekommendasjoner fra GRECO til medlemslandene kan bli ansett forpliktende i hht medlemskapet i organisasjonen.

Departementet ønsker ikke å be om ytterligere forlengelse av Datatilsynets midlertidige konsesjon i påvente av evalueringen og resultatet av denne og fremmer derfor et lovforslag som tilsvarende den ordningen som gjelder for Stortingets representanter.

4 Nærmere om registreringen av stortingsrepresentantenes verv og økonomiske interesser

Etter gjeldende reglement om register for stortingsrepresentantenes verv og økonomiske interesser er formålet med registeret å gi en samlet informasjon om representantenes verv og økonomiske interesser som har berettiget interesse for allmennheten. Hva som skal registreres, fremgår av reglementet § 2.

Registreringsplikten omfatter verv i private og offentlige selskaper og interesseorganer, likevel

slik at bare verv i styrende organer i disse selskapene eller interesseorganisasjonene omfattes. I dette ligger blant annet at medlemskap, for eksempel i en fagforening, ikke skal registreres. Heller ikke ubetalte verv i politiske partier skal registreres.

I reglementet §§ 3 til 11 er det videre fastsatt hvilke økonomiske interesser som skal registreres:

- Selvstendig inntektsbringende virksomhet som utøves i tillegg til stortingsvervet.
- Lønnet stilling eller engasjement som kommer i tillegg til vervet som stortingsrepresentant.
- Avtaler om permisjon og avtaler av økonomisk karakter med tidligere arbeidsgiver.
- Ansettelse, engasjement e.l. avtale med fremtidige arbeidsgivere eller oppdragsgivere.
- Navn på selskaper, organisasjoner, institusjoner eller enkeltpersoner som yter vedkommende representant økonomisk støtte.
- Fast eiendom som har betydelig verdi og som benyttes i næringsvirksomhet.
- Selskapsinteresser (aksjer, andeler mv.) som overskrider en prosent av selskapskapitalen og som vedkommende selv eier.
- Reiser/besøk til utlandet hvor utgiftene ikke i sin helhet dekkes av statlige midler, av det parti representanten tilhører eller av representanten privat, når reisen/besøket har tilknytning til vedkommendes virksomhet som representant.
- Gave eller annen økonomisk fordel, verd mer enn 2000 kroner, når gaven/fordelen har tilknytning til vedkommendes virksomhet som representant.

Det er bare eksistensen og arten av de ulike interessene som skal oppgis, ikke beløp, verdi eller mengde. Videre er det bare de økonomiske interessene som representantene har i tillegg til vervet som stortingsrepresentant, eller som er etablert mens vedkommende er representant, som skal oppgis. Fortidige og ikke lenger aktuelle interesser skal ikke registreres.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Formålet med endringene er å videreføre den registreringsordningen som allerede er etablert. Stortingets administrasjon skal fortsatt ha ansva-

ret for registeret. Utkastet har ikke nevneverdige økonomiske eller administrative konsekvenser.

6 Merknader til lovforslaget

§ 1 første ledd inneholder forslag til lovhjemmel for registrering av verv og økonomiske interesser for regjeringsmedlemmene. Forslaget til lovbestemmelse åpner for at Kongen kan gi slikt pålegg. Departementet mener at det i denne saken er viktig at registreringspliktene for regjeringsmedlemmene blir bestemt på det formelle nivå over dem, dvs. at delegering av myndighet ikke er aktuelt. Dette formaliseres i lovteksten ved at forskriftskompetansen gis "Kongen i statsråd".

Forutsetningen er at regjeringsmedlemmene skal registrere sine verv og økonomiske interesser i den til enhver tid gjeldende registreringsordning som gjelder for stortingsrepresentantene. Hvilke interesser som skal registreres følger av reglement om register for stortingsrepresentantenes verv og økonomiske interesser som fastsettes av Stortinget ved plenarvedtak. Det anses på denne bakgrunn ikke hensiktsmessig at lovbestemmelsen inneholder nærmere detaljer om hvilke konkrete opplysninger som skal registreres i registeret. Det vil være aktuelt å gi nærmere regler for regjeringsmedlemmers oppfølging av ordningen i forskrift.

Opplysningene skal etter forslaget bare være tilgjengelige i registeret så lenge vedkommende er medlem av regjeringen (eller i permisjon fra statsminister-/statsrådsposten). Når regjeringsmedlemmet trer ut, skal opplysningene slettes. Går vedkommende over til å bli stortingsrepresentant, videreføres registreringsplikten automatisk. Departementet legger for øvrig til grunn at personopplysningslovens bestemmelser gjelder utfyllende ved behandlingen av opplysninger vedrørende regjeringsmedlemmer, slik Datatilsynet i brev av 10.1.2012 forutsetter.

Etter § 2 vil det høre under Kongen i statsråd å vurdere i hvilken utstrekning kompetansen etter første ledd skal benyttes. For lettere å kunne tilpasse ordningen til eventuelle endringer i Stortingets ordning, er det overlatt til Kongen i statsråd å gi nærmere regler om hva registreringen skal omfatte, herunder at registreringen ikke skal angi beløp e.l. eller bare skal omfattes forhold som medfører ytelser over et visst beløp.

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om registrering av regjeringsmedlemmers verv og økonomiske interesser.

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om registrering av regjeringsmedlemmers verv og økonomiske interesser i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om registrering av regjeringsmedlemmers verv og økonomiske interesser

§ 1 Kongen i statsråd kan pålegge regjeringsmedlemmene å registrere sine verv og økonomiske interesser i et register som er tilgjengelig for allmennheten. De registrerte opplysningene skal tas ut av det elektroniske registeret etter at vedkommende regjeringsmedlem har trådt ut av regjeringen.

§ 2 Kongen i statsråd kan gi nærmere regler om hva registreringen skal omfatte, herunder at registreringen ikke skal angi beløp e.l. eller bare skal omfatte forhold som medfører ytelser over et visst beløp.

§ 3 Loven trer i kraft straks.
